

Úvod... jak začít a pokud možno pozitivně. Končí zima, začíná jaro... "Březen, za kamna vlezem. Duben, ještě tam budem". To se moc nepovedlo. Asi mě postihla nějaká tvůrčí krize. Anebo mě dohnal nedostatek akcí a dění ať již u mě, nebo kdekoli v okolí. Nedostatek informací. Těch pozitivních, které nás naplňují inspirací a chutí něco dělat. Nedostatek obyčejného popovídání s kamarádkou. Myšlím, že většina z nás již mele z posledního. Počasí zatím nic moc, i když ptáci ráno začínají hulákat a to je neklamnou jistotou, že jaro brzy dorazí. Ale jděte na procházku do lesa! Kromě toho, že vlhká zima vlezle až do mor-ku kostí, vrátíte se domů jako blátivé koule. Ani ten kocour se ven příliš nehrne. A když vyběhne pes, musí do pračky. Při televizních zprávách se jen rozčlíte a televizní stanice podezírám, že mají nakoupené čtyři filmy, které si půjčují a permanentně točí dokolečka. Tak co s tím? Televizi vypnout, fb nesledovat a ven jen zkontrolovat, zda jsou plná krmítka a náhodou se mezi povadlou trávou neklube nějaká ta sněženka. Pak za sebou rychle zavřít a...začnu pátrat, co by se mohlo vylepšit, vyjarnit, přestavět...

Květuše Burešová, olej na plátně, 60x60
„U babičky, natrhané u cesty“ 11.500,-

Přestože je „okénko“ kavárny tím nejviditelnějším, co teď v Zeleném Domě provádíme, nezahálí ani galerie.

V březnu by měla proběhnout výstava naivní výtvarnice Alexandry Dětinské. Uvidíme. Uvidíte...

Rozhodně ale v galerii novinky budou. I když nebude možné uspořádat výstavu, o vernisáži ani nemluví, budu se i nadále snažit od každého vystavujícího zapůjčit alespoň několik málo prodejních obrazů. Prohlédnout si je můžete na webu galerie, na fb anebo budou k vidění v galerii. Zatím jen přes výlohu. Při zájmu mě neváhejte kontaktovat.

Zdeněk Zeman, olej na plátně, 30x40
„Balóny“, 7.200,-

měsíčník

café

ZELENÝ DŮM

Galerie

březen 2021

11. číslo / I. ročník

OTEVÍRACÍ DOBA KAVÁRNY

OTEVÍRACÍ DOBA

V běžném režimu je otevřeno
od úterý do neděle,
14:00-19:00 hodin.

Po dobu vládních omezení
bude otevřeno „výdejní okénko“
od úterý do neděle,
14:00-16:00 hodin.

Většinou nás zde najdete
i mnohem později.
Stačí zavolat a domluvit se.

Objednávky celých dortů
i většího množství zákusků
přijímáme na číslech:
777 819 157 a 774 555 258

Kontakty na galerii:
galerie@cafegaleriezelenydom.cz
+420 774 555 258
www.cafegaleriezelenydom.cz

Café Galerie Zelený Dům – měsíčník č. 3/2021- březen
Vychází 5. 3. 2021. Vydává Martina Machalíčková.
Adresa: Újezd nad Lesy, Ranská 269, 19016,
IČO: 16166779

Příjem inzerce: galerie@cafegaleriezelenydom.cz
Grafická úprava: Betis spol. s r.o., tisk: Betis spol. s r.o.
Areál Výzkumných ústavů 9, 19011, Praha 9- Běchovice
Náklad 4.200 ks. Uzávěrka příštího čísla 15. 3. 2021
MK ČR E 24061

Časopis je vydáván bez dotací a jakýchkoli
finančních příspěvků. Veškeré náklady spojené
s přípravou, tiskem a distribucí jsou plně
hrazeny Café Galerií Zelený Dům.

Začnu přesouvat nábytek, točit s koberci, převěšovat obrazy, abych nakonec zjistila, že ta pohovka posunutá o půl metru vlevo, je naprosto geniální. Můj muž, který si chce sednout do křesla, které tam není, jen suše pronese „co je to tu za borde!“, dá mi pusku a jde si najít své křeslo. A já to zase všechno vrátím zpátky. Mezitím se však opětovně ujistím, jak je doma hezky, příjemně a bezpečně. Jak tu mám „své lidi“ a když je venku zle, můžu se tady schovat. Koupím si kytku do vázy. Hodně kytek. Upeču buchtu, uvařím čaj a přečtu si kousek z knížky, na kterou se ještě nedostalo. A ráno se vzbudím, venku svítí sluníčko, všechno je mnohem lepší a veselejší. I ty lesní cestičky jsou sušší. Dneska se bude dobře psát. A nakonec ten březen není zase tak špatný. 8. března oslavíme Mezinárodní den žen, 21. 3. nás čeká první jarní den. Dcera slaví osmnáctiny a podle dlouhodobě předpovědi bude březen teplotně nadprůměrný. Život je fajn. Uvařte si i vy voňavý čaj, dejte si něco sladkého a přečtěte si Galerijní noviny. Budu ráda, když se pak zastavíte v Zeleném Domě a přijdete si popovídat. Třeba o tom, co byste si rádi přečetli v dalším čísle. M. M.

Zuzana Muzikant Jeřábková, akvarel
„Motýl“, 2.900,-

„Andělka - Frida“, Jarmila Vlčková, 600,-

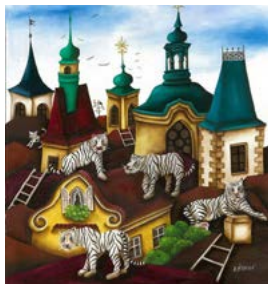
Viktor Žuk a Nadja Katernoga, keramika
„Lišáček“ 4.900,- a „Liška parádnice“ 7.900,-

ALEXANDRA DĚTINSKÁ

Alexandra Dětinská je další výtvarnicí, která měla tento rok vystavovat v Zeleném Domě. A březen by byl přesně tím měsícem, který se k ní hodí. Rozkvetlé zámecké zahrady, víly poletujících si nad střechami domů... Alexandra je malířka naivního stylu umění. Ačkoli ji její maminka Vlasta Dětinská vedla spíše ke klasické malbě, našla si svou cestu. Zprvu to byly miniaturky různých zátiší, dost podobné těm maminčiným. Dráhu naivní malířky nastar-

toval katalog tehdejších jugoslávských naivních obrazů. Své obrazy začala vystavovat na zprvu kolektivních výstavách a výtvarných salónech, pak samozřejmě přišly i výstavy samostatné jak v doma, tak v zahraničí. První samostatná výstava pražské výtvarnice proběhla v roce 1995 ve švédském Göteborgu. A pak již následují jen úspěchy. Na 27. mezinárodní výstavě naivního umění ve švýcarském Morges získala se svým obrazem „Útěk do jiného světa“ cenu – PRIX GEORGE CASPER. Jejím nejnovějším úspěchem je cena z roku 2019. Na 49. mezinárodní výstavě v italské Vareně získala za svůj obraz „Zimní svatba na Hluboké“ cenu PARROCCIA DI VARENNA 2019.

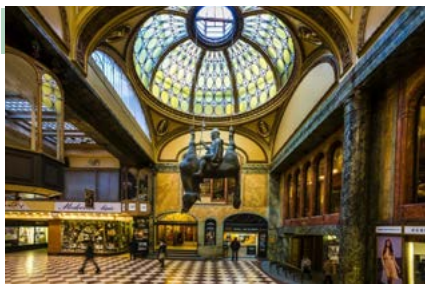

Jistě je třeba zmínit spolupráci s nadací Konto Bariéry, pro kterou kromě obrazů do aukce, vytvořila v roce 2000 pohlednici „Hodně štěstí“ a návrh novoročenky.

Maluje také KLAPKU pro Filmový Festival, který se každoročně koná ve Zlíně. Jeho součástí je dražba klapek. Výtěžek je pak věnován na podporu autorských snímků studentů. Nově spolupracuje s Klubem přátel dětí DD, s českým a slovenským KIWANIS CLUBEM a se Srdcerváči.

Kromě obrazů tvoří i „Andělky“. Jsou to kouzelné přívěsky na řetízků. Každá víla má hlavičku z jiného vzácného kamene. Tím jsou specifické pro každou nositelku. Především však jsou krásné a každá žena si její originální doplňky zamiluje.

Od roku 2019 se aktivně věnuje propagaci českého naivního umění. Plánuje uskutečnit mezinárodní výstavu moderní naivní malby a zařadit tak Prahu po bok ostatních měst ve světě, kde již tyto výstavy mnoho let probíhají. Navzdory složitosti nynější situace jedná s galerií v centru Prahy. Alexandra pevně věří, že se jí výstava podaří uskutečnit ještě tento podzim, nebo, a to již zcela určitě, příští rok. M. M.

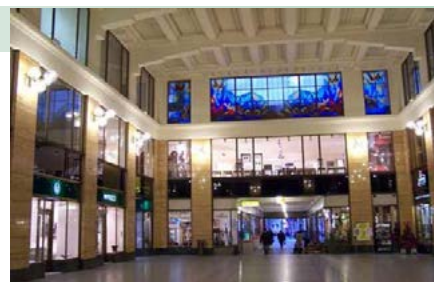

PRAŽSKÉ VYCHÁZKY

přišla z Paříže a Bruselu. Pozemky v centru patřily v každé době k těm nejdražším, a tak původním záměrem stavebníka bylo vytvoření krytých nákupních prostor, které nabízejí příjemný pobyt i při nepříznivém počasí a poskytují pestrou nabídku obchodů všeho druhu. Vedle nákupních možností nabízejí pasáže i možnost rychlého průchodu mnohdy celými bloky domů. Vzhledem k tomu, že budovy v centru, včetně pasáží v nich umístěných, byly projektovány význačnými architekty, vnímavého návštěvníka okouzlí nejen architektonické řešení, přepychové materiály, sochařská výzdoba ale i neotřelé průhledy rozlehlými krytými bulváry. Tentokrát začneme prohlídkou jedné z největších a také z nejhonosnějších pasáží. Ve Vodičkově ulici kde prohlídku začneme, stojí budova paláce „U Nováků“, navazující na sousední palác Lucerna. Jedná se o jednu z nejstarších budov s pasážemi v Praze. Jméno nese po Josefu Novákovi, krejčovském a textilním podnikateli. Investor zadal návrh projektu věhlasnému architektovi Osvaldu Polívkovi. Požadavky stavebníka byly vskutku velkorysé. Jedná se o secesní multifunkční obchodní palác s pasáží, obchody se zázemím, kancelářemi, velkorysími prostory pro sport a zábavu. Součástí komplexu je i divadlo pro 700 diváků a kabaretní sál. Budova

Stará česká pranostika praví: „Březen – za kamna vlezem“. Budeme se tedy této předpovědi držet. Protože nám současná nešťastná situace nedovoluje věnovat se prohlídce některého z mnoha nádherných interiérů, které nám naše krásné město nabízí, zkusíme se tedy schovat alespoň tak nějak napůl. Dnešní procházka povede pražskými pasážemi. A protože nám jich Praha nabízí poměrně velké množství, vybereme si pouze několik z nich v samotném centru metropole, tedy na Václavském náměstí.

Pražské pasáže jsou unikátním fenoménem. Pasáže samozřejmě nalezneme i v jiných městech, ne ovšem v takové hustotě. Centrum našeho města je jimi doslova protkáno. Inspirace pro tento stavební prvek

byla vystavěna v letech 1901 – 1904. Nese bohatou secesní štukovou a sgrafitovou výzdobu. Pasáž domu byla teprve druhou pasáží v Praze a vynikala počtem obchodů. Ve třicátých letech dvacátého století zde sídlilo Osvobozené divadlo Voskovce a Wericha. Samotná pasáž byla dokončena až v roce 1930 a je spíše labyrintem s mnoha zastávkami. Na této stavbě můžeme kromě zdobené fasády obdivovat i množství krásných prosklených mozaik v interiérech i exteriérech. Autorem mozaiky zobrazující alegorii průmyslu a obchodu na fasádě je Jan Preisler. Projdeme-li spletitou soustavou chodeb, dostaneme se do další, neméně proslulé pasáže. Je to známá „Lucerna“. Ale tu si necháme až napříště. Příjemný den.

Zdeněk Zeman

PROČ JE DŮLEŽITÉ UDRŽOVAT TRADICE

Proč něco takového udržovat? K čemu je to dobré? Máme tady spoustu nových tradic, které jsou zábavnější a modernější...

Nejsem proti čemukoli novému. A rozhodně si stojím za tím, že dokud je důvod něco slavit, je život v pořádku. Ale...

To „ale“ znamená mnoho.

Ještě v relativně nedávné době byly zvyky, obyčeje a tradice pevně zakořeněny v každé zemi, oblasti a dokonce kraji. Každá vesnička měla své tradiční zvyklosti založené na tradicích historicky podložených i takových, o kterých nikdo netušil, jak vznikly, ale přesto se držely. Ačkoli byly krajově odlišnosti, celkově zapadaly do zvyklostí dané země. V širším kontextu pak do zvyklostí etnika, či vyznání.

V moderní evropské společnosti sílí tlak na potření takové svébytnosti. Je to však v pořádku? Je v pořádku, aby všechny kultury byly stejné?

Pokud vyrazím na dovolenou, snažím se vyhnout hotelům s euro-snídání, euro-kuchyní... Jdu na trh, popovídám si s místním prodávčem ryb a zeptám se ho na nejlepší recept. Prodávčák pomerančů mi řekne, proč jsou právě ty jeho nejlepší. Nakonec si jich většinou odnesu o dvě kila víc, než jsem původně chtěla. Ano, jsou to obchodníci. Ale jsou také velmi hrdí na to, co produkují, prodávají a odkud pochází. U nás mi ta trocha naparování chybí. Že je česká mrkev míň, než italský pomeranč? Vůbec ne. Jen je třeba to řádně vyzdvihnout. A nahlas zakřičet: „Tahle mrkev je nejlepší, protože je z mého záhonu!“

A stejné to je s tradicemi. Jsou barevné a krásné. A moderní budou, dokud je tak budeme vnímat. Jsou založeny na pohanské nebo křesťanské tradici a liší se kraj od kraje. Ve městech se udržují o poznání méně než na vesnicích. Zejména v moravskoslezských regionech jsou stále velmi živé.

Jsou to tradice našich předků, z nich pocházíme a je třeba si jich vážit. Jakmile ztratíme identitu, budeme jen další „euro-snídaní“.

A jaké svátky nás čekají v nejbližších dnech? Samozřejmě ty jarní. Především Velikonoce. Víte, že jsou nejdůležitějším křesťanským svátkem? Pojdme si shrnout, co jim předchází a třeba vás to inspiruje užít si je stejně jako Vánoce.

Už u Keltů probíhaly oslavy nového života, jara a plodnosti. Už tenkrát bylo hlavním obětním darem vejce, jakožto symbol nového života. Pro oslavu slunce a naklonění si jeho hřejivých paprsků se pekly bochánky s křížovým zářezem, podobné dnešním mazancům. Věřilo se, že pokud každý z rodiny sní jeho kousek, zůstane celý rok zdravý. Slované v čase jarní rovnodennosti uctívali boha Jarovíta.

Dalším rituálem dochovaným do dnešní doby, bylo „Vynášení smrtky či Morany“, jakožto představitelky končící zimy. Postupně se pohanské zvyky překrývají s těmi křesťanskými a často jdou ruku v ruce společně až dodnes. Už ani nevíme, která je která.

Masopust, takzvaný „tučný čtvrtek“, **Pašijový týden**, **Škaredá středa**, **Zelený čtvrtek**, **Velký pátek**, **Bílá sobota**, **Boží hod velikonoční** a v křesťanské tradici svátek největší, **Pondělí velikonoční**. Neberme tyto tradice jako cosi staromódního a zkostnatělého. Zkusme si je užít jako oslavu jara, stejně jako naši předci. Zkusme tím oslavit naše předky a obohatit naše potomky. Vánoce jsme si vzít nenechali. Nenechme se ochudit ani o ty další svátky a tradice

M. M.

Z prvního dílu víme, jak se rodí výtvarníci. Víme, jak vypadala jedna z prvních sošek na světě. Zkusili jste sošku pravěké ženy také vytvořit? Jestli ano, poproste rodiče, nebo sami pošlete fotku vašeho výtvaru na e-mail, messenger, nebo jako sms. Ty nejlepší výtvo-ry uveřejním na fb a webu Zeleného Domu. Nejlepší „pravěký výtvar“ bude odměněn naším zákuskem, nebo horkou čokoládou.

A CO BYLO DÁL?

Povídali jsme si o sošce. Copak se nemalovalo? Ale ano, a jak! Pravěcí malíři však papír, nebo plátno neznali. Určitě jste již slyšeli o jeskynních malbách. Představte si, že jdete s rodiči na výlet a v lese narazíte na jeskyni. Chcete se do ní podívat? To je dobře. Vejdete do úplné tmy, a tak vytáhnete baterku. Na stěnách jeskyně objevíte nejrůznější kresby zvířat, která už tisíce let nežijí. Kresby mohou být maličké, ale i v téměř životní velikosti. Tak takhle se rodí nejsenzáčnější objevy. Objevi-

UMĚNÍ PRO DĚTI

telé většinou nejsou s rodiči na výletě, ale na nějaké badatelské expedici v ještě málo probádaných krajích. Největším nalezištěm jeskynních maleb je Francie a severní Španělsko, kde je známo několik set jeskyní. Další najdeme i v Africe, Argentíně, Kolumbii, Mexiku, Brazílii, nebo Indonésii. Většina je stará asi 38 000- 11 000 let. Nejčastěji v malbách rozpoznáme koně, bizony, mamuty, nosorožce a soby. Malby se většinou nachází v jeskyních velmi špatně přístupných, bez denního světla a na místech, kde v okolí žije jen velmi málo lidí.

Obrysy jsou někdy vyryté přímo do skály. Je zajímavé, že v Evropě najdeme namalovaná převážně zvířata. V Africe jsou to zvířata, jednoduché postavy lovců, a kromě toho otisky rukou.

Stejně jako u Venuše, ani u jeskynních maleb už nikdo nikdy nezjistí co pro pravěké lidi tyto malby znamenaly. Můžeme si myslet, že si tím chtěli přivolat větší úlovek, aby měli co jíst. Anebo tím za dobrý úlovek děkovali. Proč ale velmi často malovali zvířata, která se nelovila? Je to záhada.

Zkoušeli jste někdy položit ruku na čistý papír a rozfoukat barvu okolo ní? Když ruku z papíru sundáte, objeví se otisk vaší ruky. Přesně takové otisky rukou se v některých jeskyních našly. A proč obtisknuté ruce? Psát neuměli. Dokonce písmo vůbec neznali, ale ruku měl každý trochu jinou. Proto se někteří vědci domnívají, že jde o podpis.

A kde brali barvy? Míchali si je. Nejčastěji to bylo dřevěné uhlí, rozdrčené a smíchané s vodou. Různé hlínky, rozdrčené rostliny, nebo krev. Krví nemalujete, ale takovou jeskynní malbu zkusit můžete. Poproste rodiče ať vám koupí hlinku a rudku. Je to hodně podobné tomu, čím mohli pravěcí lidé malovat. Vezměte si velký papír, třeba arch balicího papíru a hodně ho zmačkejte. Ale opravdu hodně. Klidně ho ušpiňte od hlíny. Teď máte svou jeskyni připravenou a můžete se pustit do práce. Namalujte stádo bizonů, nebo jelenů, namalujte lovce, jak je loví, namalujte ptáky, kteří nad nimi létají...

A nezapomeňte se podepsat! Obtiskněte svou ruku na svůj výtvar ve své vlastní jeskyni.

Protože přeci jen nejsme v pravěku, vyfotťe „svou jeskyni“ a pošlete. Nejlepší výtvo-ry opět uveřejním a ten úplně nejlepší odměním dortíkem z naší kavárny. Těším se na vaše práce. M. M.

JAK TO DĚLÁME U NÁS

Na svátek všech zamilovaných jsme s kolegyní Maruškou připravily velký výběr valentýnských zákusků i dárečků pro vaše nejbližší. Výhodou pro nás bylo, že jste nemohli na hory, na slavnostní večeri a nakonec i s výběrem dárku byl problém. Kupujte prsten s briliantem přes e-shop, že?

A tak jste nakupovali naše zákusky. Děkujeme za to. Vlilo nám to zpátky do žil nadšení, energii a chuť vůbec něco dělat.

Je pravda, že kavárna byla původně zamýšlená jako elegantní doplněk k návštěvě galerie. Nyní je otevřené „okénko“ kavárny, jediný zdroj naší aktivity. A tak si hrajeme se zákusky. To, že si potrpíme na kvalitní suroviny, že podobné zákusky budete těžko hledat jinde, víte. Mnozí také víte, že se snažím vše dotáhnout k dokonalosti. Moje vize byla zákusky prodávat v krabičkách. V hezkých krabičkách ať to stojí, co to stojí. Ono, když si odnesete dort zabalený do papíru, může být jakkoli dobrý, po rozbalení to bude úplně jedno. Pěkně placatý, připlácnutá šlehačka všude jinde, jen ne na dortu, a vlastně už ani ta chuť na něj není taková. Nedej bože, že ho chcete někomu dát jako pozornost. Je to pro ostudu. Tak takhle ne!

S majitelem firmy na krabičky jsem probírala možnost výroby dalších velikostí. Řekl mi, že není problém je vyrobit, ale prodat. Zákazníci si prý za krabičky nechťejí připlácet. To mi trochu vyrazilo dech. A jak si takový dort odnesou? Asi ho dostanou do ruky... Obchodníci si na papírové

obaly přidají svoji marži a vesele zákazníka donutí za krabičku zaplatit. Stále se něčím inspirujeme ve světě. Proč ne i ve službách k zákazníkovi? Proč nedělat věci lépe? Proč si mnoho z nás stále zakládá na tom, že „tohle přece stačí“.

Ve snu by mě nenapadlo si za krabičky účtovat. Je to přece samozřejmost. Stejně tak si neúčtujeme za jednorázové kelímky ani tácky. Je toho spousta co se dá naučovat. Takové poplatky za poplatky.

Já si velmi cením práce své i Marušky. Vážím si svých zákazníků. Nevím jak jinde, ale naše dortíky si zaslouží být krásně zabalené a pohodlně a bez újmý doručené až na místo určení. Těší mě, když si zákazníci odnáší naše krabičky s dortíky. Přelepené samolepkou s logem a převázané mašličkou. Často slyším „To nemusíte. Vždyť to je jen pro mě“. A já odpovídám, že musím. Právě proto, že to je pro vás. Pro naše zákazníky, pro naše přátele. Rádi se za vaši přízeň odměníme péčí o vás. Berte to jako vyjádření díky za vaši věrnost. Za cestu strávenou k nám, i když ji někdy horko těžko přes nepřehledné jednosměrky hledáte. Jsme rádi, že k nám tu cestu najdete a že se doufám, budete i v budoucnu vracet. Na oplátku můžete čekat nejen přátelskou a pohodovou atmosféru, ale i vstřícnost, ochotu vyhovět a vyjít vstříc vašim přáním. A jestli nevěříte, přijďte nakouknout. Těšíme se na vás.

M. M.

CO STOJÍ ZA ZMÍNKU...

Při přemítání o tom, co se okolo mě v poslední době stalo zajímavého, dobrého a pěkného, mě napadlo napsat o našich úžasných sousedech.

Dlouho jsme je pozorovali z okna, kdy v době těch největších mrazů běhali po zahradě a cosi kutili. A kutili až do pozdního večera. Ráno jsme při pohledu z okna zůstali s pusou otevřenou, protože se na jejich zahradě objevilo kluziště. Odpoledne se tam už proháněla vnučata a trénovala první krasobruslařské krůčky. Led byl sice trochu hrbatý a vydržel jen pár dnů, ale to vůbec nevadilo. Mít takové parodiče, to by bral asi každý z nás.

M. M.

Vladimír Mencl

Milí čtenáři, tentokrát výjimečně porušíme zavedenou šablonu této rubriky, nicméně, jak dále uvidíte, toto vybočení má dobrý, byť smutný důvod. Původně měl být protagonistou našeho příběhu jiný umělec. V den, kdy jsem tento článek začal psát jsem dostal

smutnou zprávu, která byla důvodem k této neobvyklé změně. V polovině února zemřel pan Vladimír Mencl, člověk vskutku renesančních rozměrů, klavírní virtuos, dirigent, pedagog na katedrách operního zpěvu a dirigování a v neposlední řadě malíř-krajinář. S jeho obrazy, a častokrát i s ním samotným, jste se mohli pravidelně setkávat i v galerii Zelený dům. Jeho život byl natolik vyplněn uměním, ať již hudebním, či výtvarným, že není v možnostech listu popsat jej podrobně, nicméně pokusím se jej popsat alespoň stručně.

Vladimír Mencl se narodil 28. dubna 1926 v Českých Budějovicích do vzdělané a kulturní rodiny. Při narození jej patrně políbily dvě múzy, hudební a výtvarná. Jak jinak si vysvětlit, že Vladimír Mencl zůstal těmto dvěma žánrům věrný po celý život. V deseti letech začal navštěvovat hudební školu Bohuslava Jeremiáše, která se později stala vzorem pro celou řadu dalších českých škol. Díky této škole malý Vladimír již od svých 13 let vystupoval na veřejných koncertech, např. s Jihočeskou filharmonií. Díky souběžnému studiu malířství se po čase nedílnou součástí jeho koncertů staly i jeho obrazy. Sám nesečtenkrát definoval svoje životní krédo slovy: ... „*oba obory souznějí – hudba obsahuje barvy, barevnost obrazů vyznívá v tónech*“.

Po absolutoriu pražské konzervatoře nastoupil vojenskou základní službu a působil jako klavírista sólové skupiny armádní opery.

V roce 1959 se stal asistentem oddělení klavírní

spolupráce na AMU (Praha), a v letech 1960–2006 působil jako pedagog na katedrách operního zpěvu a dirigování. Své studenty nejen připravoval, ale i doprovázel na

soutěžích u nás i v zahraničí. V průběhu svého života, mimo velkého množství vlastních recitálů a různorodých koncertů hrál např. v letech 1982–87 na Pražském jaru, na Přehlídkách českého koncertního umění, na přehlídkách Nové tvorby atd., vystupoval jako doprovod špičkových operních pěvců a sólistů na jiné nástroje, se kterými absolvoval mnohá domácí i zahraniční koncertní turné.

Na výtvarnou činnost se Vladimír Mencl plně soustředil především po roce 2006, kdy ukončil většinu svých koncertních činností. Sám malíř říkal: „*už mě muzika nezdržuje od malování*“.

Mencl malíř, byl především krajinář. Jeho obrazy nevtíravě zachovávají tu trochu nostalgické intimity prázdné krajiny, a bez zbytečného patosu využívají možnosti pozitivního duchovního sdělení. Umělecká díla V. Mencla vypovídají o jeho lásce k české krajině, především k rodným jižním Čechám, v nichž nachází hlavní zdroj své inspirace. Nezanedbatelnou část jeho tvorby tvoří i půvabná květinová zátiší a samotné květiny. Svou tvorbu prezentoval na více než dvou stovkách autorských výstav v tuzemsku i v zahraničí. Jeho obrazy jsou zastoupeny v galeriích a soukromých sbírkách v Rakousku, Švýcarsku, Německu, Francii, USA, Číně, Japonsku a dalších zemích. Vladimír Mencl zemřel obklopen svým uměním ve věku požeňnaných 94 let. Vzpomeňme tedy nejen významného umělce, ale především milého a citlivého člověka, který celý svůj život zasvětil přinašení uměleckých prožitků nám, ostatním.

Zdeněk Zeman

RESTAURÁTORSTVÍ

Babička s dědou měli chalupu. Krásnou roubenou chalupu na Kokořínsku. Koupili ji někdy v padesátých letech. Byla po odsunutých Němcích v hodně špatném stavu. Děda se na ní jistě nadřel, a kromě obvodových zdí

tam asi moc původního nezůstalo. Něco však přeci. Na chalupu navazoval dřevník, přes který se dalo po žebříku vylézt na půdu. Tam samozřejmě bylo krásně, hlavně když pršelo. Mě ale pokaždé přitahovala prkna, ze kterých byl dřevník postavený. Většinou to byla obyčejná prkna. Nic zvláštního. Až na tři. Byla to zřejmě prkna z nějaké staré malované skříně nebo truhly. Vybledlé a zaprášené kytičky jsem každé léto oprašovala a vodovkami se snažila vylepšit. Každé léto jsem tátu s dědou přemlouvala ať mi alespoň jedno prkno vyndají. Ani jednomu se do bourání dřevníku samozřejmě nechtělo. Já ale moc toužila ta stará prkna oživit, zjistit kam patříla, dát jim nový život. Teď už má chalupa mnoho let nové majitele a bůh ví, kde je pomalovaným prknům konec. Restaurátorství je však obor, který pro mě má neuvěřitelné kouzlo. Stará prkna domů nenosím, ale staré předměty, které našly nový smysl i v našich domácnostech mám ráda stále.

Restaurátorství je velmi náročný obor. Jako první nás napadne restaurování starého nábytku. Samozřejmě. Mnoho z nás takového restaurátora využilo. Křeslo po babičce, opravené a znovu potažené má neuvěřitelné kouzlo a úplně jinou hodnotu než nové, koupené v obchodním domě. Možná si někdo takové křeslo opravil

i sám. Pak na ceně stoupne ještě víc. Ale i když je oprava vydařená, je to stále jen takové hraní.

Restaurování nebo restaurátorství pochází z francouzského slova restaurer, obnovit. Doslova to znamená záchranu a odborné opravování uměleckých děl a starožitností. Umělec zabývající se touto činností se nazývá, jak jinak, restaurátor. Napsala jsem umělec. Není to však člověk, který umí jen dobře malovat. Musí to být naprostý odborník. Musíme si uvědomit, že takový člověk pracuje s předměty nevyčíslitelné hodnoty. S předměty jedinečnými. Jednak díky tomu, že to mohou být jediné exempláře svého druhu na světě, jednak už stejnou věc stejný umělec nikdy neudělá. Nemůže. Nejspíš už je desítky, stovky i tisíce let v uměleckém nebi.

Proto tato práce vyžaduje velmi jemné zacházení, talent a vědomosti jak ze světa uměleckého, tak technického. Restaurátor musí mít velmi dobré znalosti dějin umění a především uměleckých a řemeslných technik starých dob. Pokud restauruje hudební nástroje, je žádoucí, aby na ně i sám uměl hrát.

Restaurátorství se jako obor začalo objevovat až v 19. století. „Otcem zakladatelem“ byl francouzský architekt Eugene Viollet-le-Duc. Razil názor, že se původní dílo musí obnovit, doplnit a zdokonalit. Díky této puristické snaze bylo

poškozeno mnoho starých staveb. Lehkomyslně se vše poškozené vyměnilo, až opravená stavba působila jako nová.

Další novou koncepcí „konservovat, ne opravovat“ prosadil německý historik umění Georg Dehio. Dnes se restaurátoři snaží propojit původní historickou část s tou novodobě doplněnou tak, aby bylo na první pohled jasné, která část je původní, ale přitom nebyl narušen umělecký dojem.

Proto často na obnově jediného předmětu spolupracuje několik odborníků z různých oborů. Činnost restaurátora je o maximální preciznosti. Jeho práce začíná důkladným průzkumem díla, včetně rentgenového průzkumu, zjištěním jeho provenience a historie. Samozřejmě je velmi důležité vše pečlivě zdokumentovat a popsat. Včetně stavu, ve kterém se k restaurátorovi dílo dostalo. To má jeden zřejmý důvod. Velmi často se stává, že se obnovy uměleckého díla ujme místní samozvaný umělec, učitel anebo jen horlivý nadšenec. Pak je o zkázu postaráno. Špatným zacházením se může dílo nenávratně znehodnotit, nebo úplně zničit. Bohužel takových památek nenajdeme po celém světě málo.

Naštěstí je mnohem více opravdových odborníků. Mám připraveno mnoho ukázek a příkladů skvělých restaurátorů a jejich působení i těch, před kterými je památky lepší schovat. Téma restaurátorství by zaplnilo celé vydání. Proto se mu budeme věnovat i v dalších číslech. A je na co se těšit.

M. M.

